

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Halonen, Mia

Title: Termi-no-logiikka 2.015

Year: 2015

Version:

Please cite the original version:

Halonen, M. (2015, 26.11.2015). Termi-no-logiikka 2.015. Tiedeblogi.
<https://www.jyu.fi/blogit/tiedeblogi/blogit/tiedeblogi/halonen>

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

Termi-no-logiikka 2.015

Tekisi mieli mennä *ukkoskyykkyyn* suojaan terminologiataistelulta tai ehkä vanhanaikaisemmin sanasodalta. Painavia poliittisia termejä lentää, useimmiten ukoilta, niin oikealta kuin vasemmalta. Kyykkyy meidät joka tapauksessa pistetään, yo-väkikin.

Kielentutkijana en tässä nyt malta sivuuttaa sitä, millä intohimolla käsitteitä on vallattu tänä vuonna. Yhteiskunnallisten muutosten sotaa käydään kielellä. Nopeat ja intohimoiset tutkijat ja keskustelijat ovat jo pitkälle analysoineet tätä muutosta rakentavaa terminologiaa. En aio *varastaa* termejä enkä analyysia. Meneillään on korkeintaan *tilapäinen luvaton haltuunotto*.

Tuijotan nyt muutamaa jo keskuudessamme elävää. Kyllä, katson muiden muassa juuri teitä, hyvät *yhteiskuntasopimus* ja *talouskuri* ja kurin vastapari *kuritalouskriittikki*. *Hallintarekisteri* ja *suoraomistusjärjestelmä* – tiedättekö itse, kumpi teistä on se konna? *Sopeutus*, älä kuvittele, etten ole huomannut sinua! Olet pukeutunut niin erehdyttävän söpöön ja kotoisaan asuun, etten meinannut huomata, millaiset säästö- ja leikkauspommit olitkaan sillä piilottanut. En ole myöskään unohtanut sinua, vanha kunnon *yhteistoimintaneuvottelu*. Sinullehan kasvojenkohotus tehtiin jo pari vuosikymmentä sitten, sinua kutsutaan lempparillasi Yytee, eikä kukaan enää välitä siitä, ettet näytä yhtään itseltäsi.

Presidentti Kennedyn sanotaan menestyneen siksi, että hän ymmärsi, ettei kansaa hallita teoilla vaan retoriikalla, puhumisen taidolla. Sanat ne on mitkä punnitaan! Poliittista ja yhteiskunnallista kielentutkimusta tarvitaan muiden yhteiskunnallisten tutkimusalojen rinnalle tutkimaan muun muassa kielellä hallitsemista, koska kielentutkimus tarjoaa välineet analysoida ja purkaa osiin kielen aineksia ja termien merkityksiä. Mikä määrittää ja mitä, sisältävätkö termit toimijoita vai pelkkiä toiminnan kohteita, millaisiin yleisiin diskursseihin termit nojaavat ja millaisia uusia diskursseja ne luovat – tai viittaavatko ne lainkaan todellisuuteen?

Hyödyttäisikö tässä sitten tuo ukkoskyykky, meteorologien kesällä lanseeraama keino – ja termi – suojautua ukonilmalta? Sehän yllättää lähinnä metsässä, ja siellä kyllä ollaan. Kyykytä voi kyyristymällä lähimmän puun korkeuden etäisyydelle lähimmästä puusta. Teepä tämä metsässä! Jos muissa vain analyytisesti, tässä termissä metsä on kadonnut puilta sananmukaisesti.

Mia Halonen, tutkija, soveltavan kielentutkimuksen keskus